

N:o 23/1951.

STORA UTSKOTTETS betänkande N:o 23/1951
över Republikens Presidents skrivelse till
Ålands landsting med anledning av Riksdagens
skrivelse om antagande av självstyrelselag
för Åland och lag om utövande av lösnings-
rätt vid överlåtelse av fastighet i land-
skapet Åland.

Landstinget, som i ärendet fått mottaga lagutskottets betän-
kande N:o 28/1951, har däröver inbegärt stora utskottets utlå-
tande.

Vid behandlingen av ifrågavarande, för landskapet Åland så
viktiga lagar hava flertalet av stora utskottets medlemmar full-
ständigt omfattat lagutskottets i ärendet avgivna betänkande
och den i detsamma ingående klargörande motiveringen för antagan-
de av berörda lagar. I likhet med lagutskottet anser nämligen
flertalet av stora utskottets medlemmar, att de nya lagarna in-
hålla värdefulla förbättringar av den i många hänseenden nu gäl-
lande mycket bristfälliga autonomilagen. Visserligen kommer 6 §
i Garantilagen att upphävas, men då denna paragraf förlorat sin
betydelse genom att Nationernas förbund upphört att existera,
kan förlusten av denna paragraf icke uppväga de förmåner, som
tillkomma landskapet genom antagande av de nya lagarna, i synner-
het som landstinget, såsom lagutskottet framhållit, har möjlig-
het att framdeles, då förhållandena det medgiva, kunna utverka
åt sig garantier av reellt värde för tillämpningen av själv-
styrelselagen.

Utskottet får därför i likhet med lagutskottet värdsamt före-
slå,
att landstinget ville giva sitt bifall
till antagande av de av Finlands Riksdag
den 12 oktober 1951 godkända lagarna om
självstyrelselag för Åland och lag om
utövande av lösningsrätt vid överlåtelse
av fastighet i landskapet Åland, att
landskapsnämnden, då möjligheter därtill
förefinnas, inkommer till landstinget med
förslag till framställning hos Finlands
Regering om utverkande av betryggande
garantier för dessa lagars tillämpning.

Mariehamn den 28 november 1951.

På stora utskottets vägnar:

Carl Carlsson

Valter Johansson

Närvarande i utskottet: Ordföranden Carl Carlsson samt ledamöterna Tor Beckman, Viktor Bertell, Hugo Carlsson, Gunnar Holmberg, Carl Holmqvist, Albin Johansson, August Nordlund, Gösta Nordman och Wilhelm Wilén.

Till betänkandet fogas reservation av Carl Holmqvist och Wilhelm Wilén.

Reservation till stora utskottets betänkande.

Undertecknade medlemmar i stora utskottet reservera oss mot stora utskottets betänkande rörande ny självstyrelselag för Åland. Vi ha icke kunnat finna annat än att stora utskottets flertal i sitt bedömande allt för litet övervägt vad ett antagande av den nya lagen kan komma att innebära för landskapets framtid som svenskt land. Vi kunna icke finna annat än att utskottets flertal på ett farligt sätt undervärderat Garantilagens värde för Ålands autonomi. Om vi ge bort Garantilagen befria vi enligt vår åsikt Finland från ett för oss mycket viktigt villkor för dess suveränitet över Åland och beröva på samma gång oss själva varje rättslig möjlighet att inför ett större forum söka rättvisa. Den gamla lagen har en borgen, den nya är ett papper utan borgesman.

I vårt ställningstagande instämma vi med reservanterna i lagutskottet.

Därutöver vilja vi framhålla den alltför korta tid, som stått Ålands landsting till förfogande vid behandlingen av denna för all framtid avgörande fråga. Vi mena, att Ålands landsting påtager sig ett stort ansvar, om det, utan att ha inhämtat ojäviga rättslärdas utlåtande angående Garantilagens värde antager den nya självstyrelselagen och därmed ger bort de internationella garantierna.

Vi reservera oss alltså mot det betänkande, som stora utskottets flertal framlägger för landstinget, och hoppas att vår uppfattning, att den nya lagen icke kan antagas, förrän den omsorgsfullt prövas av landstinget.

Carl Holmqvist

Wilhelm Wilén

Reservation till stora utskottets betänkande.

Undertecknade medlemmar i stora utskottet reservera oss mot stora utskottets betänkande rörande ny självstyrelselag för Åland. Vi ha icke kunnat finna annat än att stora utskottets flertal i sitt bedömande allt för litet övervägt vad ett antagande av den nya lagen kan komma att innebära för landskapets framtid som svenskt land. Vi kunna icke finna annat än att utskottets flertal på ett farligt sätt undervärderat Garantilagens värde för Ålands autonomi. Om vi ge bort Garantilagen befria vi enligt vår åsikt Finland från ett för oss mycket viktigt villkor för dess suveränitet över Åland och beröva på samma gång oss själva varje rättslig möjlighet att inför ett större forum söka rättvisa. Den gamla lagen har en borgen, den nya är ett papper utan borgesman.

I vårt ställningstagande instämma vi med reservanterna i lagutskottet.

Därutöver vilja vi framhålla den alltför korta tid, som stått Ålands landsting till förfogande vid behandlingen av denna för all framtid avgörande fråga. Vi mena, att Ålands landsting påtager sig ett stort ansvar, om det, utan att ha inhämtat ojäviga rättslärdas utlåtande angående Garantilagens värde antager den nya självstyrelselagen och därmed ger bort de internationella garantierna.

Vi reservera oss alltså mot det betänkande, som stora utskottets flertal framlägger för landstinget, och hoppas att vår uppfattning, att den nya lagen icke kan antagas, förrän den omsorgsfullt prövas av landstinget.

Carl Holmqvist

Wilhelm Wilén